

NÕUKOGU SOOVITUS,

12. juuli 2011,

milles käsitletakse Malta 2011. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Malta ajakohastatud stabiilsusprogrammi (2011–2014) kohta

(2011/C 215/04)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 121 lõiget 2 ja artikli 148 lõiget 4,

võttes arvesse nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrust (EÜ) nr 1466/97 eelarve seisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta, ⁽¹⁾ eriti selle artikli 5 lõiget 3,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitusi,

võttes arvesse Euroopa Ülemkogu järeldusi,

võttes arvesse tööhõivekomitee arvamust,

pärast konsulteerimist majandus- ja rahanduskomiteega,

ning arvestades järgmist:

- (1) Euroopa Ülemkogu nõustus 26. märtsil 2010 komisjoni ettepanekuga käivitada uus majanduskasvu ja tööhõive strateegia – Euroopa 2020. aasta strateegia –, mis põhineb majanduspoliitika tõhustatud koordineerimisel ning keskendub esmatahtsatele valdkondadele, kus on vaja võtta meetmeid Euroopa jätkusuutliku majanduskasvu ja konkurentsivõime potentsiaali suurendamiseks.
- (2) Nõukogu võttis 13. juulil 2010 vastu soovitusel liikmesriikide ja liidu majanduspoliitika üldsuuniste kohta ajavahemikuks 2010–2014 ning 21. oktoobril 2010 otsuse liikmesriikide tööhõivepoliitika suuniste kohta; ⁽²⁾ mõlemad dokumente koos nimetatakse koondsuunisteks. Liikmesriike kutsuti üles võtma koondsuuniseid arvesse oma majandus- ja tööhõivepoliitikas.
- (3) Komisjon võttis 12. jaanuaril 2011 vastu esimese igaaastase majanduskasvu analüüsi, mis vastavalt Euroopa 2020. aasta strateegiale tähistab ELi majanduse juhtimise uue tsükli ja majanduspoliitika integreeritud eelkoordineerimise esimese Euroopa poolaasta algust.

(4) Euroopa Ülemkogu kiitis 25. märtsil 2011 heaks eelarve konsolideerimise ja struktuurireformide prioriteedid (kooskõlas nõukogu 15. veebruari ja 7. märtsi 2011. aasta järelduste ning komisjoni igaaastase majanduskasvu analüüsiga). Ülemkogu rõhutas vajadust pidada esmatahtsaks eelarve usaldusväärsuse ja riigi rahanduse jätkusuutlikkuse taastamist, tööturureformide abil töötuse määra vähendamist ning uute jõupingutuste tegemist majanduskasvu toetamiseks. Ta kutsus liikmesriike üles viima neid prioriteete ellu konkreetsete meetmete abil, mis lisatakse nende stabiilsus- või lähenemisprogrammidesse ja riiklikesse reformikavadesse.

(5) Euroopa Ülemkogu kutsus laiendatud euroala paktiga ühinenud liikmesriike 25. märtsil 2011 üles esitama õigeaegselt kohustused, mis lisatakse nende stabiilsus- või lähenemisprogrammidesse ja riiklikesse reformikavadesse.

(6) Malta esitas 28. aprillil 2011 oma 2011. aasta riikliku reformikava ja 29. aprillil 2011 oma 2011. aastal ajakohastatud stabiilsusprogrammi ajavahemikuks 2011–2014. Vastastikuse seose arvessevõtmiseks hinnati stabiilsusprogrammi ja reformikava üheaegselt.

(7) Majanduskriisi saabumise ajal langesid eksport ja investeeringud järsult ning SKP reaalkaartus kahanes 2009. aastal 3,4 %. Kuna riik toetas tööhõivet, kahanes tööhõive ainult pisut. Eksport ja investeeringud ettevõtlusse taastusid 2010. aastal kiiresti ning 2010. aastal sai majandustegevus Malta uue hoo sisse ja töötuse määr langes. Arvestades valitsemissektori suurt võlga (61,5 % SKPst 2008. aastal), jättis valitsus mahukad stimuleerivad fiskaalmeetmed vastu võtmata ja valitsemissektori eelarve puudujääk jäi 2009. aastal 3,7 %ga SKPst alla euroala keskmisest. 2010. aastal olid valitsemissektori eelarve puudujääk ja võlasuhe üldjoontes stabiilsed.

(8) Võttes aluseks määruse (EÜ) nr 1466/97 kohase ajakohastatud stabiilsusprogrammi hinnangu, on nõukogu arvamusel, et eelarveprognoosides esitatud makromajanduslik stsenaarium on pisut optimistlik, eriti stabiilsusprogrammi lõpuaastatel. Stabiilsusprogrammis kavandatakse vähendada 2010. aasta valitsemissektori eelarvepuudujääki 3,6 % SKPst alla ELi toimimise lepingus sätestatud kontrollväärtuse 2011. aastaks. Seejärel on kavatsustada järkjärgulist liikumist struktuurset tasakaalus eelarvepositsiooni kui keskpika perioodi eesmärgi suunas jätkusuutliku, peamiselt kulupõhise konsolideerimise tagamisega. Stabiilsusprogrammiga ei ole siiski ette nähtud keskpika perioodi eesmärkide saavutamist stabiilsusprogrammi perioodi jooksul. Võlasuhe peaks prognooside kohaselt langema 2010. aasta tippväärtusest 68 %

⁽¹⁾ EÜT L 209, 2.8.1997, lk 1.

⁽²⁾ Kehtivus 2011. aastal tagatud nõukogu 19. mai 2011. aasta otsusega 2011/308/EL liikmesriikide tööhõivepoliitika suuniste kohta (ELT L 138, 26.5.2011, lk 56).

- SKPst 63,7%le SKPst 2014. aastaks tänu suurenevale esmasele ülejäägile. Eelarve keskmine struktuurine kohandamine aastatel 2012–2014 on komisjoni arvatuse kohaselt stabiilsuse ja kasvu paktiga üldjoontes kooskõlas. Eelarve täitmine võib siiski osutada kavandatust kehvemaks, kuna kulutused võivad osutada suuremaks ja puudub teave pärast 2011. aastat võetavate konsolideerimismeetmete kohta.
- (9) Eelarve konsolideerimine keskpika perioodi eesmärgi saavutamiseks on Malta jaoks peamine ülesanne. 2011. aasta eelarves kehtestati küll meetmed ülemäärase puudujäägi kõrvaldamiseks 2011. aastal, kuid kõrvalekallete puhuks oleks vaja lisameetmeid. Keskpika perioodi konsolideerimisstrateegia usaldusväärsust saaks praegu konkreetsete meetmete puudumisel parandada tugevama mitmeaastase eelarveraamistikuga. Peamine nõrk külg seisneb mitmeaastaste eesmärkide mittesiduvus laadis, mis tähendab suhteliselt lühikest eelarve planeerimise perioodi. Stabiilsusprogrammi kohaselt kaalutakse kulueeskirjade kehtestamist.
- (10) Komisjoni viimase hinnangu kohaselt on riigi rahanduse pikaajalist jätkusuutlikkust ohustavad riskid suured, sest elanikkonna vananemise, sealhulgas pensionide pikaajaline mõju eelarvele on Maltal märgatavalt suurem kui ELis keskmiselt. Vanemate inimeste osalus tööturul on väga väike, seda endiselt suhteliselt varase pensioniea, ennetähtaegselt pensionile jäämise võimaluste sageda kasutamise ja vanemate naiste väga väikese tööturul osaluse tõttu. 2006. aasta pensionireform hakkas tegelema jätkusuutlikkusega, tõeses pensioniiga, kuigi väga aeglaselt, ja käsitles pensionide piisavust tulevikus peamiselt soodsama indekseerimiskorra ja tagatud rahvapensioni miinimumi kehtestamisega. Riiklikus reformikavas osutatakse käimasolevale konsulteerimisele pensionide töörihma esitatud täiendava pensionireformi ettepanekute üle, sealhulgas selge seose kehtestamise üle pensioniea ja oodatava eluea vahel ning pensioni kohustusliku teise ja vabatahtliku kolmanda samba loomise üle. Riiklikus reformikavas ei ole siiski esitatud käimasolevate ja kavandatavate õigusloomemuudatuste kõrval põhjalikku aktiivsena vananemise strateegiat. Deklareerimata töö suhteliselt ohustab pikas perspektiivis riigi rahanduse jätkusuutlikkust. Valitsus on riiklikus reformikavas esitanud mõned meetmed selle probleemi käsitlemiseks, kuid puuduvad ettepanekud maksu- ja toetussüsteemi läbivaatamiseks, et töö end ära tasuks. Naiste tööturul osaluse soodustamine on Malta jaoks veel üks oluline küsimus, arvestades et naiste tööhõive on ELi madalaim. Valitsus on esitanud riiklikus reformikavas terve rea naistöötajaid käsitlevaid algatusi. Nende rakendamist ja mõju tuleks hinnata 2012. aastal.
- (11) Viimastel aastatel on Maltal tööstus suuresti ümber korraldatud – traditsioonilist töömahukat tootmist asendatakse uute suure lisandväärtusega tegevusaladega. Selle tagajärjel on tööturul hakanud tööjõu nõudlus ja töötajate oskused lahknema, osutades vajadusele tagada uute sektorite jaoks nõutavad oskused, eriti kõrghariduse kaudu. Nii saaks Malta majandust veelgi mitmekesistada.
- (12) Maltal on ELi kõrgeim kooli pooleli jätnute määr, mis ulatus 2009. aastal 36,8%ni võrreldes ELi keskmisega 14,4%. Riigis on ka vähe kolmanda taseme või samaväärse haridusega 30–34aastaseid (2009. aastal 21,1% võrreldes ELi keskmisega 32,3%). Malta püüab vähendada kooli pooleli jätnute hulka 29%le ja tõsta kolmanda taseme või samaväärse haridusega 30–34aastaste hulka 2020. aastaks 33%le. Malta kehtestas 2011. aastal meetmed võimalike kooli pooleli jätjate suunamiseks sobivatele elukutseotsingutele kutsehariduse või pooleli jäänud õpingute jätkamise võimaluste kaudu.
- (13) Malta on üks vähesid ELi liikmesriike, kus on olemas üldine palkade indekseerimise mehhanism. Palgatõus on seotud kohustusliku elukallidusega kohandamise mehhanismiga, mille tulemusel vastab palgatõus inflatsioonile ning on proportsionaalselt suurem palgaskaala madalamas otsas. Miinimumpalga tõstmise kaudu võib selline kohandamine veelgi kahjustada konkurentsivõimet töömahukates sektorites. See teema on eriti oluline, kui arvestada hiljutist energiahinnatõusu, mille tulemusel võivad kerkida palgad ja hinnad.
- (14) Malta energiavarustus sõltub peaaegu täielikult imporditud naftast, mis muudab majanduse sõltuvaks nafta hinna muutustest. See asjaolu koos Malta energeetikasüsteemi puudujääkidega võib tekitada ettevõtlike ning väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate (VKEd) konkurentsiprobleeme. Taastuvallikatest energia tootmise võimaluste kasutamine võiks tuua topeltkasu, suurendades konkurentsivõimet ning saavutades energeetika- ja kliimaeesmärgid. Riiklikus reformikavas energeetikameetmete kohta esitatud teave on paraku piiratud, muutes nende rakendatavuse ja (kulu)tõhususe hindamise keeruliseks.
- (15) Malta on võtnud laiendatud euroala pakti raames mitmeid kohustusi. Kohustused on seotud pakti kahe valdkonnaga: konkurentsivõime ja riigi rahanduse jätkusuutlikkus. Eelarvealased kohustused hõlmavad eelarveraamistiku läbipaistvust ja vastutust, samuti on pööratud tähelepanu eelarve täitmise distsipliini tugevdamise mehhanismide kehtestamisele. Tootlikkuse tõstmise meetmed seisnevad ettevõtluskeskkonna ja ettevõtete rahastamise tingimuste parandamises, samuti teenuste konkurentsivõime tõstmises, eriti telekommunikatsiooni valdkonnas. Kuigi riiklikus reformikavas on tööhõivet ja finantsstabiilsust käsitletud, on need teemad laiendatud euroala pakti alusel võetavate kohustuste hulgast välja jäänud. Kuigi ametiasutused keskenduvad tootlikkuse tõstmisele, ei tunnista nad asjaolu, et kehtiv palkade

indekseerimise mehhanism takistab Malta konkurentsivõimet. Laiendatud euroala pakti raames võetud kohustusi on hinnatud ja soovitud arvesse võetud.

- (16) Komisjon on hinnanud stabiilsusprogrammi ja riiklikku reformikava, sealhulgas Malta poolt laiendatud euroala pakti raames võetud kohustusi. Komisjon on võtnud arvesse mitte üksnes nende asjakohasust Malta fiskaal- ja sotsiaal-majandusliku poliitika jätkusuutlikkuse, vaid ka ELi eeskirjadele ja suunistele vastavuse seisukohast, pidades silmas vajadust tugevdada ELi majanduse üldjuhutamist ELi tasandi panuse lisamise kaudu tulevastes sise-riiklikesse otsustesse. Seda silmas pidades leiab komisjon, et kuigi kavandatud liikumine keskpika perioodi eesmärgi suunas on asjakohane, seonduvad konsolideerimisstrateegiaga märkimisväärsed riskid, sest puuduvad seda toetavad konkreetsete meetmed ja kulud võidakse sarnaselt varasematele aegadele ületada. Keskpika perioodi eelarveraamistiku mittesiduv laad ei pruugi eelarvedistsipliinile kaasa aidata. Vananemise suhtelised suured pikaajalised kulud, eriti pensionikulud seavad Malta riigi rahanduse pikaajalise jätkusuutlikkuse löögi alla. Riiklikus reformikavas on tunnustatud Malta majanduse peamisi struktuurseid probleeme, ent tuleks pöörata lisatähelepanu teatavatele küsimustele, nagu eelkõige majanduse tööhõive potentsiaali parem kasutamine, palkade kujundamise mehhanismi läbivaatamine ja meetmete võtmine selle reformimiseks, et tagada palkade ja tootlikkuse parem seos, ning energeetika mitmekesistamine.
- (17) Võttes arvesse kõnealust hinnangut ning samuti ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 7 kohast nõukogu 16. veebruari 2010. aasta soovitusi, on nõukogu läbi vaadanud Malta 2011. aastal ajakohastatud stabiilsusprogrammi ja tema arvamuse⁽¹⁾ kajastub eelkõige punktides 1 ja 2 esitatud soovitudes. Võttes arvesse Euroopa Ülemkogu 25. märtsi 2011. aasta järeldusi, on nõukogu läbi vaadanud Malta riikliku reformikava,

SOOVITAB MALTAL võtta ajavahemikul 2011–2012 järgmisi meetmeid.

1. tagada ülemäärase eelarvepuudujäägi kõrvaldamine 2011. aastal kooskõlas ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse raames antud soovitustega, olla valmis võtma täiendavaid

meetmeid võimalike kõrvalekaldumist vältimiseks ning võtta konkreetseid meetmeid 2012. aastaks kavandatud puudujäägi eesmärgi saavutamiseks. Viia valitsemisektori kõrge võlasuhe langustendentsi ja tagada piisav liikumine keskpika perioodi eesmärgi suunas. Keskpika perioodi konsolideerimisstrateegia usaldusväärsuse tõstmiseks määratleda 2013. aastast alates nõutavad üldmeetmed, kinnitada eelarve-eesmärgid siduvas, eeskirjadepõhises mitmeaastases eelarveraamistikus ja parandada eelarve täitmise järelevalvet;

2. võtta meetmeid pensionisüsteemi jätkusuutlikkuse tagamiseks, näiteks kiirendades pensioniea järk-järgulist tõstmist ja sidudes selle oodatava elueaga. Lisada seadusjärgse pensioniea tõstmisele põhjalik aktiivne vananemise strateegia, vähendada ennetähtaegse pensionile jäämise võimaluste kasutamist ja soodustada erapensioni kogumist;
3. siduda hariduse andmine tööturu vajadustega, tehes eelkõige täiendavaid jõupingutusi kõrgharidusele juurdepääsu parandamiseks ja tugevdades kutseharidussüsteemi tõhusust. Võtta täiendavaid meetmeid kooli pooleli jätmise vähendamiseks, tuvastades, analüüsides ja hinnates selle põhjuseid 2012. aastaks ning luues meetmete edukuse korrapärase seire- ja aruandlusmehhanismi;
4. konsulteerides sotsiaalpartneritega ja toimides kooskõlas sise-riikliku tavaga vaadata läbi palgaläbirääkimiste ja palkade indekseerimise süsteem ning võtta meetmeid nende reformimiseks, et tagada palgatõusu parem seotus tootlikkuse ja konkurentsivõime muutustega;
5. suurendada jõupingutusi Malta sõltuvuse vähendamiseks imporditud naftast, investeerides taastuvenergiasse ning kasutades täielikult ära olemasolevad ELi vahendid infrastruktuuri ajakohastamiseks ja energiatõhususe suurendamiseks.

Brüssel, 12. juuli 2011

Nõukogu nimel
eesistuja

J. VINCENT-ROSTOWSKI

⁽¹⁾ Ette nähtud määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 5 lõikega 3.